

VOORONTWERP VAN DECREET TOT WIJZIGING VAN HET DECREET VAN 5 APRIL 1995 HOUDENDE ALGEMENE BEPALINGEN INZAKE MILIEUBELEID EN HET DECREET VAN 23 DECEMBER 2011 BETREFFENDE HET DUURZAAM BEHEER VAN MATERIAALKRINGLOPEN EN AFVALSTOFFEN WAT BETREFT DE IMPLEMENTATIE VAN DIVERSE EUROPESE VERORDENINGEN EN RICHTLIJNEN EN DE VERSTERKING VAN HET ASBESTAFBOUWBELEID

Samenvatting

Met dit decreetaal traject wordt beoogd om een aantal wijzigingen door te voeren aan het Decreet algemene bepalingen milieubeleid (DABM) en het Materialendecreet met als doel: implementatie van Europese wetgeving, optimaliseren en versterken van het asbestafbouwbeleid, vereenvoudiging op een aantal punten en een betere kwaliteitsborging.

Implementatie van Europese wetgeving - OVAM zal mee uitvoering geven aan Richtlijn (EU) 2024/1275 betreffende de energieprestatie van gebouwen die tegen 29 mei 2026 moet worden omgezet. De richtlijn bepaalt dat de lidstaten ervoor zorgen dat het GWP (Global Warming Potential of aardopwarmingsvermogen) gedurende de levenscyclus wordt berekend. Uit deze verplichte berekening volgen een aantal nieuwe taken voor OVAM, nl. voorzien in de methodiek voor de berekening, het bijhouden van de materiaalprestatie-indicatoren in een databank, het afleveren van MPC's (materiaalprestatiecertificaten) en het bewaken en opvolgen van de kwaliteit (via het certificeren van materiaalprestatie-deskundigen en erkennen van certificatie-instellingen voor MP-deskundigen).

Voor de taken zoals opgenomen in hoofdstuk VIII van de Verordening 2023/1542 inzake batterijen en afgedankte batterijen wordt OVAM aangeduid als bevoegde autoriteit. De implementatie van verordening 2024/1157 tegen betreffende de overbrenging van afvalstoffen (21 mei 2026) betreft veel technische aanpassingen.

Daarnaast creëert dit ontwerpdecreet ook de nodige rechtsgronden in het DABM en het Materialendecreet voor de taken van Mooimakers. In uitvoering van de uitgebreide producentenverantwoordelijkheid voor zwerfvuil – conform de SUP-richtlijn – zal OVAM niet alleen middelen ontvangen voor haar zwerfvuilbeleid maar ook instaan voor de verdeling van de zwerfvuilheffing.

Optimaliseren en versterken van het asbestafbouwbeleid - Er wordt de mogelijkheid voorzien om een verwijderplicht in te voeren vanaf 2034 voor constructies met grote oppervlaktes asbestcement dak- of gevelbekleding in de buitenschil. Bepaalde doelgroepen en bepaalde specifieke constructies zullen versneld over een asbestinventarisatetest moet beschikken tegen 2030 of vanaf 2030 ipv tegen 2032. Dit betekent een vervroeging met twee jaar ten aanzien van andere risicogebouwen. Deze bepaling is van toepassing op gebouwen gebruikt door jeugd en/of gebouwen met reeds bestaande federale werkgeversverplichting tot asbestinventarisatie. Bij het afsluiten van nieuwe huurovereenkomsten moet de eigenaar vanaf 2030 over een asbestinventarisatetest beschikken. Een definitie van toegankelijke constructie met risicobouwjaar met gevoelig karakter wordt ingevoerd voor sites gebruikt voor penitentiare, nucleaire of militaire doeleinden wordt. We geven invulling aan de alternatieve rapportagevorm "aangepast asbestattest" voor openbare, technische toegankelijke constructies met risicobouwjaar en toegankelijke constructies met risicobouwjaar met gevoelig karakter. Andere wijzigingen zijn gericht op kwaliteitsborging van het asbestattest en de verduidelijking van rechtsgronden.

Vereenvoudiging en kwaliteitsborging - Diverse wijzigingen worden doorgevoerd om tot een eenvoudiger, uniformer en kwaliteitsvollere toepassing van de wetgeving te komen: bemalingswater wordt uitgesloten van het toepassingsgebied van het Materialendecreet, de definitie bedrijfsafval wordt aangepast, en een aantal wijzigingen hebben tot doel om de opmaak van een uitvoeringsplan of preventieprogramma minder zwaar te maken. De algemene registerplicht voor meldingsplichtige verwerkers wordt bijgestuurd. Een registerplicht is belangrijk om bepaalde voorwaarden beter te kunnen afdwingen bij bepaalde specifieke actoren.

MEMORIE VAN TOELICHTING

I. ALGEMENE TOELICHTING

A. Situering

Dit decreet wijzigt het decreet houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid (DABM) en het materialendecreet.

1. Hiermee wordt invulling gegeven aan de implementatie van een aantal Europese richtlijnen en verordening, meer concreet:

- SUP-richtlijn (Richtlijn (EU) 2019/904 betreffende de vermindering van de effecten van bepaalde kunststofproducten op het milieu;
- Richtlijn (EU) 2024/1275 betreffende de energieprestatie van gebouwen;
- Verordening (EU) 2023/1542 inzake batterijen en afgedankte batterijen;
- Verordening (EU) 2024/1157 betreffende de overbrenging (import en export) van afvalstoffen.

2. Wat betreft de omzetting van Europese Richtlijn 2024/1275 betreffende de energieprestatie van gebouwen, stelt de beleidsnota Omgeving: *“Vlaanderen moet energiezuinig en toekomstgericht bouwen met een doordacht gebruik van materialen. In uitvoering van de herziene Europese Richtlijn Energieprestatie van gebouwen (EPBD) en in overleg met de Vlaamse minister bevoegd voor Energie en Wonen onderzoeken we hoe we de totale milieu-impact op basis van TOTEM waar dat vereist is op het energieprestatiecertificaat kunnen vermelden. Tegen 1 januari 2027 werken we een routekaart uit met streefcijfers voor de impact vanaf 2030, inzettend op een progressieve neerwaartse trend en maximumgrenswaarden.”* Dit wordt ook bevestigd in de beleidsnota Energie en Klimaat.

3. Voor het asbestafbouwbeleid wijzen we op volgende adviezen:

- Resolutie over de erkenning van asbestslachtoffers, de bijkomende financiering door voormalige asbestproducenten en het versnellen van het asbestafbouwbeleid van 4 april 2025, waarbij o.m. wordt gevraagd om het asbestafbouwbeleid te versterken en te versnellen.
- Briefadvies van Minaraad en SERV bij het actieplan asbestafbouw (januari 2024), met o.m. volgende relevantie passages: *“De raden herhalen hun vraag om de inventarisatieverplichting van asbest uit te breiden naar verhuur van risico-woningen en om een gefaseerde verwijderingsplicht voor residentiële risico-woningen te overwegen. ... De Raden vragen om de rechten van de huurder op een asbestveilige woning voorop te stellen, en om te zorgen voor duidelijke informatie aan huurders over de status van hun woonst en hun rechten in geval de woning als onvoldoende veilig kan worden beschouwd.”* en *“Verder vroegen de Raden in 2018 om ook een*

gefaseerde verwijderingsplicht voor residentiële risico-woningen te overwegen, met bijzondere aandacht voor sociaal kwetsbare groepen.”.

B. Inhoud

Probleemstelling en beleidsmaatregelen

Met dit decretaal traject wordt beoogd om een aantal wijzigingen door te voeren op meerdere punten.

IMPLEMENTATIE VAN EUROPESE WETGEVING

Een aanvulling van de taken van OVAM in het Decreet Algemene Bepaling Milieubeleid (DABM) en versterking van de rechtsgronden in het Materialendecreet is nodig om de taken van OVAM met betrekking tot zwerfvuil en sluikstorten, en nieuwe taken in uitvoering van verschillende Europese verordeningen en richtlijnen, zoals verordening (EU) 2023/1542 (batterijen), verordening (EU) 2024/1157 (grensoverschrijdend transport van afvalstoffen) en richtlijn (EU) 2024/1275 (EPB-D, energieprestatie van gebouwen) vorm te kunnen geven.

A. Om invulling te geven aan de uitgebreide producentenverantwoordelijkheid voor zwerfvuil – in uitvoering van de **SUP-richtlijn (Richtlijn (EU) 2019/904 betreffende de vermindering van de effecten van bepaalde kunststofproducten op het milieu)** - loopt momenteel een wetgevend traject tot goedkeuring van een Samenwerkingsakkoord betreffende het kader voor de uitgebreide producentenverantwoordelijkheid voor bepaalde afvalstromen en voor zwerfvuil (ISA UPV en Zwerfvuil). De goedkeuring van dit ISA UPV en Zwerfvuil heeft tot gevolg dat OVAM over eigen middelen zal beschikken voor het voeren van een zwerfvuilbeleid. Het gaat hierbij over de taken die momenteel reeds door Mooimakers worden uitgevoerd om uitvoering te geven aan het 6-pijlerbeleid (Over Mooimakers | Mooimakers.be). Mooimakers is op dit moment nog een vrijwillig initiatief tegen zwerfvuil en sluikstort van OVAM, Fost Plus en de VVSG, gefinancierd vanuit de verpakgings- en tabakssector. Mooimakers voert onderzoek, stimuleert kennisuitwisseling en educatie, organiseert campagnes, ondersteunt op een proactieve manier alle actoren die zich engageren in de strijd tegen zwerfvuil en zet zelf aantrekkelijke acties op. Dit ontwerpdecreet creëert de nodige rechtsgronden voor de taken van Mooimakers in het DABM en het Materialendecreet.

Daarnaast werd OVAM aangeduid als de instelling die voor het Vlaamse Gewest de UPV-heffing zal ontvangen en de verdeling tussen de diverse overheidsinstanties van de ontvangsten van de zwerfvuilheffing organiseert. Ook deze taken werden verankerd.

B. OVAM zal mee uitvoering geven aan **Richtlijn (EU) 2024/1275 betreffende de energieprestatie van gebouwen**. Deze richtlijn moet tegen uiterlijk 29 mei 2026 worden omgezet. Richtlijn (EU) 2024/1275 bepaalt dat de lidstaten ervoor zorgen dat het GWP (Global Warming Potential of aardopwarmingsvermogen) gedurende de levenscyclus wordt berekend overeenkomstig bijlage III en wordt vermeld op het energieprestatiecertificaat van het gebouw:

- vanaf 1 januari 2028, voor alle nieuwe gebouwen met een bruikbare vloeroppervlakte van meer dan 1 000 m²;
- vanaf 1 januari 2030, voor alle nieuwe gebouwen.

Daarnaast moeten de lidstaten uiterlijk op 1 januari 2027 een routekaart publiceren waarin de invoering van grenswaarden voor het totale cumulatieve GWP gedurende de levenscyclus van alle nieuw gebouwen wordt uiteengezet en stellen zij streefcijfers vast voor nieuwe gebouwen vanaf 2030, rekening houdend met een progressieve neerwaartse trend, alsook maximumgrenswaarden, die voor

verschillende klimaatzones en gebouwtypologieën zijn gespecificeerd, en stellen zij de Commissie daarvan in kennis. Deze maximumgrenswaarden stemmen overeen met de doelstellingen van de Unie om klimaatneutraliteit te bereiken

OVAM beschikt met TOTEM reeds over een tool die toelaat om de GWP indicator en de milieu-impact van bouwwerken te berekenen. De beleidsnota Omgeving stelt hierover: *“Vlaanderen moet energiezuinig en toekomstgericht bouwen met een doordacht gebruik van materialen. In uitvoering van de herziene Europese Richtlijn Energieprestatie van gebouwen (EPBD) en in overleg met de Vlaamse minister bevoegd voor Energie en Wonen onderzoeken we hoe we de totale milieu-impact op basis van TOTEM waar dat vereist is op het energieprestatiecertificaat kunnen vermelden. Tegen 1 januari 2027 werken we een routekaart uit met streefcijfers voor de impact vanaf 2030, inzettend op een progressieve neerwaartse trend en maximumgrenswaarden.”* Dit wordt ook bevestigd in de beleidsnota Energie en Klimaat.

Uit deze verplichte berekening van de GWP-indicator en de totale milieu-impact via TOTEM volgen een aantal nieuwe taken voor OVAM die in lijn liggen met de taken die VEKA opneemt in het kader van EPB, nl. voorzien in de methodiek voor de berekening van de materiaalprestatie, afleveren van materiaalprestatiecertificaten (MPC's) het bijhouden van de berekeningen in een databank en het bewaken en opvolgen van de kwaliteit (via het certificeren van materiaalprestatiedeskundigen en erkennen van certificatie-instellingen voor materiaalprestatiedeskundigen). Deze aspecten zullen later verder worden uitgewerkt via wijziging van het VLAREMA.

Met de materiaalprestatiedeskundige wordt een nieuwe rol/functie gecreëerd, die door de EPB-verslaggever of een andere partij in het bouwproces zoals de architect of de aannemer kan worden ingevuld. Er is bewust gekozen voor flexibiliteit en het niet toewijzen aan een specifieke, reeds bestaande partij om zo enerzijds niet de bestaande situatie of markt te impacteren en anderzijds geen geïnteresseerde actoren uit te sluiten. Gegevens van VEKA tonen immers aan dat slechts 2,5% van de aangiftes wordt gedaan door een architect die verslaggever is.

Er wordt eveneens voorzien in een rechtsgrond voor het opleggen van een retributie in ruil voor de dienstverlening van OVAM in het kader van de berekening van de materiaalprestatie van bouwwerken, bijvoorbeeld voor het afleveren van een materiaalprestatiecertificaat (MPC), of voor het consulteren van gegevens uit de materiaalprestatiedatabank, of voor een erkenning als certificatie-instelling voor materiaalprestatiedeskundigen. Deze retributies zijn noodzakelijk om het systeem rond het berekenen van de materiaalprestatie op een kwalitatieve manier uit te werken, te onderhouden en te controleren.

C. OVAM zal als bevoegde autoriteit de taken op zich nemen zoals opgenomen in hoofdstuk VIII van de **Verordening 2023/1542 van het Europees Parlement en de Raad van 12 juli 2023 inzake batterijen en afgedankte batterijen** met betrekking tot het beheer van afgedankte batterijen (uitgebreide producentenverantwoordelijkheid). We versterken hiervoor de rechtsgrond.

D. De **Europese verordening 2024/1157 betreffende de overbrenging (import en export) van afvalstoffen** werd in 2024 herzien. Naar aanleiding daarvan moeten zowel in het DABM als in het Materialendecreet een aantal wijzigingen worden doorgevoerd.

Verwijzingen naar de oude verordening moeten vervangen worden door verwijzingen naar de nieuwe verordening. Om niet steeds de volledige titel van de verordening te moeten hanteren, voeren we in artikel 3 van het Materialendecreet ook een definitie in voor “verordening (EU) 2024/1157”. De herziening van de verordening leidde tot een verschuiving van artikelnummers. Ook bij verwijzingen naar specifieke artikels uit de verordening moeten dus aanpassingen gebeuren.

De rechtsgrond voor het innen van een retributie voor de administratieve kosten verbonden aan de kennisgevings- en toezichtsprocedure blijft behouden, maar verschuift van artikel 14 naar artikel 66 waar ook alle andere retributies vermeld staan. Verder wordt dit aangevuld met een rechtsgrond om ook dergelijke retributie te vragen voor het behandelen van bijlage VII-procedures en voor aanvragen voor de goedkeuringen als vooraf goedgekeurde inrichting voor nuttige toepassing van afvalstoffen, zoals ook voorzien is in de verordening. Het louter creëren van een rechtsgrond voor deze retributies, in lijn met de verordening, wil nog niet zeggen dat die effectief worden doorgevoerd. Daarvoor is zowel verder onderzoek als een aanpassing van het VLAREMA nodig.

OPTIMALISEREN EN VERSTERKEN VAN HET ASBESTAFBOUWBELEID

Diverse wijzigingen worden doorgevoerd om het beleid te optimaliseren en versterken, waarvan de inhoudelijk belangrijkste zijn:

Toegankelijke constructie met risicobouwjaar met gevoelig karakter - We voegen deze definitie toe. Bij de opmaak van een asbestinventaris heeft de asbestdeskundige vrije toegang nodig tot alle constructiedelen en wordt veelvuldig beeldmateriaal verzameld en plannen opgemaakt of gebruikt. De definitie benoemt limitatief toegankelijke constructies met risicobouwjaar die in aard van gebruik onderhevig zijn aan specifieke veiligheidsvoorschriften waardoor een normale uitvoering en rapportage van een asbestinventaris niet mogelijk is. De afbakening is beperkt tot sites gebruikt voor penitentiaire, nucleaire of militaire doeleinden.

Aangepast asbestinventarisatetest - We geven hiermee invulling aan de alternatieve rapportagevorm voor openbare, technische toegankelijke constructies met risicobouwjaar en toegankelijke constructies met risicobouwjaar met gevoelig karakter. Omwille van de aard van het gebruik en de constructietechnische kenmerken is de klassieke rapportage van een asbestinventarisatetest niet geschikt. Het aangepast asbestinventarisatetest wordt eveneens door OVAM afgeleverd na een correcte ingave van een aangepaste rapportage van de asbestinventarisgegevens. De asbestinventaris wordt eveneens door een gecertificeerd asbestdeskundige inventarisatie opgemaakt. Deze aangepaste rapportage focust op de essentiële gegevens die OVAM nodig heeft om de asbestveilige toestand van de constructies te kunnen monitoren. De eigenaar en beheerder van deze constructies behoren zelf de eventuele ruimere asbestinventarisgegevens.

Uitbreiding verwijdermijlpaal 2034 - Er wordt de mogelijkheid voorzien een verwijderplicht in te voeren voor constructies met grote oppervlaktes asbestcement dak- of gevelbekleding in de buitenschil. Bij publieke constructies bestond al een algemene verwijderplicht voor asbestcementen dak- en gevelbekleding. Bij stormschade maar vooral bij brand verspreiden asbestdeeltjes zich in de ruime omgeving. Deze incidenten doen zich in Vlaanderen wekelijks voor, dit voorjaar nog op grote schaal bij een asbestbrand in Brugge. Het saneren van het publieke domein en private tuinen kost gemeenten daarbij veel geld. Deze uitgaven kunnen ze zelden recupereren van de eigenaar of beheerder van het bronperceel omdat brandverzekeringen deze gevolgschade nagenoeg nooit dekken. Hoe groter de oppervlakte asbestcement in de buitenschil, hoe groter de potentiële verontreinigingsperimeter in de omgeving. De oppervlakte kan een dak- of gevelbekleding individueel omvatten of opgeteld indien beiden voorkomen. Deze activeerbare uitbreiding van de verwijdermijlpaal 2034 komt tegemoet aan de maatschappelijk vraag om het risico op grootschalige asbestincidenten terug te dringen en aan het verzoek vanwege SERV, SALV en Minaraad in een advies van 25 januari 2024 bij het versterkte Actieplan Asbestafbouw om een gefaseerde verwijderingsplicht te overwegen, waarbij rekening wordt gehouden met de

kosten-batenverhouding en prioriteit wordt gegeven aan acties met het grootste gezondheidsrendement.

Versneld asbestinventarisatetest - Bepaalde doelgroepen en eigenaars van bepaalde specifieke constructies zullen versneld over een asbestinventarisatetest moeten beschikken, nl. tegen 2030 of vanaf 2030 ipv tegen 2032. Dit betekent een vervroeging met twee jaar ten opzichte van de bestaande verplichting voor alle constructies met risicobouwjaar tegen 2032. Deze bepaling is van toepassing op gebouwen in gebruik door jeugd en/of gebouwen met reeds bestaande federale werkgeversverplichting tot asbestinventarisatie. Bij het afsluiten van nieuwe huurovereenkomsten moet de eigenaar vanaf 2030 over een asbestinventarisatetest beschikken. De vervroegde mijlpaal is daarom logisch en makkelijk te halen, maar ook noodzakelijk om in de periode tot 2032 de aanvragen voor asbestattesten voldoende te spreiden. Dit om een gezonde marktwerking te kunnen verzekeren. Zonder deze spreiding dreigt een overbevraging van asbestdeskundigen in 2030 en 2031 met risico op een vertraging of stilstand van vastgoedtransacties.

Dit versneld asbestattest komt tegemoet aan de krachtlijnen uit het versterkte Actieplan Asbestafbouw om een gespreide uitvoering van de generieke asbestinventarisatieplicht tegen uiterlijk 2032 te realiseren en om sterker in te zetten op risicogebouwen waar kinderen en jongeren veel tijd spenderen. Daarnaast komt dit versneld asbestattest ook tegemoet aan het herhaalde verzoek vanwege SERV, SALV en Minaraad in een advies van 25 januari 2024 bij dit actieplan om de asbestinventarisatieverplichting uit te breiden naar verhuur van woningen. Dit om zo een betere bescherming van huurders te waarborgen.

Informatieplicht - Verplichting voor de eigenaar om bij het opstellen van de asbestinventaris alle informatie waarover die beschikt over de aanwezigheid van asbest in diens constructie te verschaffen aan de asbestdeskundige zodat die die informatie kan opnemen in de asbestinventaris. Enkel op deze manier waarborgen we dat bij een overdracht alle beschikbare informatie over asbestmaterialen in de constructie in één overzichtelijk asbestinventarisatetest wordt bezorgd aan de nieuwe eigenaar.

Aanvullend onderzoek - Een nieuwe bepaling regelt de mogelijkheid voor de eigenaar om een aanvullend onderzoek te laten uitvoeren door de asbestdeskundige op het ogenblik dat die de opdracht geeft tot het opstellen van de asbestinventaris. Dit geeft invulling aan een reële behoefte van eigenaars en wordt als suggestie vermeld door Fedasbest in haar Memorandum. Dit onderzoek gaat verder dan de verplichtingen voor een standaard onderzoek en dat in het bijzonder voor:

- het opsporen van niet vast te stellen materialen met destructieve handelingen met het oog op de uitvoering van werken;
- het gedetailleerder afperken van het voorkomen van asbesthoudende materialen;
- het onderzoeken van bijkomende materialen of constructies met een meer gedetailleerde beschrijving van de asbestmaterialen met het oog op het opstellen van een asbestinventaris in het kader van de werkgeversverplichtingen.

Certificatieplatform - Er wordt een rechtsgrond opgenomen om de gegevens voor de certificering van de asbestdeskundigen op te nemen in een certificatieplatform beheerd door OVAM. Deze databank is nodig om de juiste toegangsrechten tot de databank asbestinventarisatie te beheren. Het zorgt er ook voor dat de certificatie-instellingen en OVAM op een eenvoudige manier kunnen opvolgen dat de asbestdeskundigen en de certificatie-instellingen op een correcte manier hun taken uitvoeren. Ten slotte kunnen op deze manier de meest essentiële gegevens van de asbestdeskundigen op een eenvoudige manier worden overgedragen als zij zich aansluiten bij een andere certificatie-instelling.

Daarnaast worden meerdere kleinere, veelal technische aanpassingen opgenomen om tot een juiste toepassing, heldere rechtsgrond en verdere verduidelijking te komen.

VEREENVOUDIGING & KWALITEITSBORGING

Diverse wijzigingen worden doorgevoerd om tot een eenvoudiger, uniformer en kwaliteitsvollere toepassing van de wetgeving te komen.

Bemalingswater - Het gebruik of het in de bodem brengen van bemalingswater wordt uitgesloten van het toepassingsgebied van het Materialendecreet. Op 21 juni 2024 werd de Grondwatertrein (wijziging Vlarem) definitief goedgekeurd door de Vlaamse Regering. Dit wijzigingsbesluit heeft als doel het beheer van het grondwater te verbeteren. De eventuele risico's verbonden aan het verontreinigd zijn van bemalingswater worden hierin al voldoende opgevangen.

Definitie bedrijfsafval - Het Materialendecreet stelt dat afvalstoffen ofwel huishoudelijke afvalstoffen ofwel bedrijfsafvalstoffen zijn (artikel 22). De huidige definitie van bedrijfsafvalstoffen is onduidelijk en te beperkend. Op basis van een letterlijke interpretatie van de definitie van bedrijfsafvalstoffen kan worden geargumenteed dat bepaalde afvalstoffen noch huishoudelijk afval noch bedrijfsafval zijn, wat een juridisch vacuüm creëert.

Opmaak preventie- en uitvoeringsplannen - Een aantal wijzigingen zijn opgenomen om de opmaak van een uitvoeringsplan of preventieprogramma minder zwaar te maken. Een aantal archaïsche bepalingen worden geschrapt, zoals de (fysieke) terinzagelegging bij de gemeenten. Verder wordt verduidelijkt hoe moet worden teruggekoppeld over de inspraakprocedure in het verslag aan de VR. Het is onmogelijk om op elke inspraakreactie afzonderlijk in detail te reageren. Daarom wordt duidelijk ingevoegd dat het verslag over de openbare procedure vooral moet aangeven op welke manier rekening werd gehouden met ingediende opmerkingen en bezwaren.

Register en kwaliteitsborging - De algemene registerplicht voor meldingsplichtige verwerkers wordt afgeschaft. In de plaats wordt de mogelijkheid voorzien om bepaalde actoren te kunnen verplichten zich te laten registeren bij OVAM. Een registerplicht is belangrijk om bepaalde voorwaarden beter te kunnen afdwingen bij bepaalde specifieke actoren, bijvoorbeeld verwerkers van bepaalde specifieke afvalstoffen in functie van kwaliteitsborgingsystemen. Momenteel wordt gewerkt aan een kwaliteitsborgingsstelsel voor onder meer ook verwerkers van residu's (restafval en gemengd bouw- en sloopafval). Een negatieve keuring of niet laten keuren moet dan kunnen leiden tot een schorsing van de registratie (en dus van de activiteiten).

Meer algemeen is een betere rechtsgrond nodig om voorwaarden op te leggen aan verwerkers van afvalstoffen. Belangrijk is dat het hier niet gaat over voorwaarden die gerelateerd zijn aan hinderaspecten of andere zaken die reeds via de omgevingsvergunning (VLAREM II) zijn geregeld. Het gaat over voorwaarden gerelateerd aan artikel 4 van het materialendecreet die typisch in het VLAREMA worden uitgewerkt.

Om goed functionerende kwaliteitsborgingsystemen mogelijk te maken, is het nodig dat keuringsinstellingen op een onafhankelijke wijze de werking, bedrijfsprocessen en behaalde resultaten van bepaalde actoren in de afvalketen kunnen doorlichten. Om die onafhankelijkheid te waarborgen, wordt de mogelijkheid gecreëerd voor de Vlaamse Regering om de keuringsinstellingen te financieren via een systeem van retributies.

Interoperabiliteit - Het materialendecreet laat toe dat identificatieformulieren van afvaltransporten in elektronische of digitale vorm afgeleverd worden. Meer dan één digitaal systemen kan deze digitale identificatieformulieren afleveren en wijzigen. Om de doorstroming van de gegevens tussen verschillende systemen vlot te laten verlopen is er interoperabiliteit tussen deze systemen nodig. Die wordt bekomen door gebruik te maken van gestandaardiseerde gegevensformaten en een centraal platform voor de uitwisseling van digitale identificatieformulieren dat OVAM aanbiedt en beheert. Het centrale uitwisselingsplatform heeft als belangrijkste doel om de bedrijven die betrokken zijn bij het afvalbeheer op een gebruiksvriendelijke wijze met elkaar te laten samenwerken en heeft geen rechtstreeks nut voor OVAM. De kost voor het aanbieden en het beheren van dit platform wordt daarom doorgerekend naar de gebruikers van het platform. Door het aanbieden en beheer van het platform faciliteert OVAM de samenwerking tussen de betrokken bedrijven.

Impactanalyse

Maatschappelijk - De activeerbare uitbreiding van deze verwijdermijlpaal 2034 komt tegemoet aan de maatschappelijke en politieke vraag om het risico op grootschalige asbestincidenten terug te dringen en aan het verzoek vanwege SERV, SALV en Minaraad in een advies van 25 januari 2024 bij het versterkte Actieplan Asbestafbouw om een gefaseerde verwijderingsplicht te overwegen, waarbij rekening wordt gehouden met de kosten-batenverhouding en prioriteit wordt gegeven aan acties met het grootste gezondheidsrendement.

Het versneld asbestattest komt ook tegemoet aan de krachtlijnen uit het versterkte Actieplan Asbestafbouw om een gespreide uitvoering van de generieke asbestinventarisatieplicht tegen uiterlijk 2032 te realiseren en om sterker in te zetten op risicogebouwen waar kinderen en jongeren veel tijd spenderen. Daarnaast komt dit versneld asbestattest ook tegemoet aan het herhaalde verzoek vanwege SERV, SALV en Minaraad in een advies van 25 januari 2024 bij dit actieplan om de asbestinventarisatieverplichting uit te breiden naar verhuur van woningen. Dit om zo een betere bescherming van huurders te waarborgen. Tot slot zorgt dit voor een spreiding van de tegen 2032 op te maken asbestattesten wat de marktwerking ten goede komt.

Budgettaire - OVAM wordt aangeduid als de instelling die voor het Vlaamse Gewest de UPV-heffing zal ontvangen en de verdeling tussen de diverse overheidsinstanties - waaronder lokale besturen en provincies - van de ontvangsten van de zwerfvuilheffing organiseert. Dit vloeit voort uit een ander wetgevend traject waarbij een Interregionaal Samenwerkingsakkoord betreffende het kader voor de uitgebreide producentenverantwoordelijkheid voor bepaalde afvalstromen en voor zwerfvuil (ISA UPV en Zwerfvuil) wordt opgesteld. Dit in uitvoering van de SUP-richtlijn. Voor de financiële impact verwijzen we naar de definitieve goedkeuring van het Interregionaal Samenwerkingsakkoord betreffende het kader voor de uitgebreide producentenverantwoordelijkheid voor bepaalde afvalstromen en voor zwerfvuil (VR 2025 2811 DOC.1115-1).

Het ontwerpdecreet voorziet rechtsgronden voor de invoering van nieuwe retributies:

- voor de dienstverlening van OVAM in het kader van de berekening van de materiaalprestatie van bouwwerken, bijvoorbeeld voor het afleveren van een materiaalprestatiecertificaat, of voor het consulteren van gegevens uit de materiaalprestatiedatabank, of voor een erkenning als certificatie-instelling. De retributies zullen noodzakelijk zijn om het systeem rond de berekening van de materiaalprestatie op een kwalitatieve manier uit te werken, te onderhouden en te controleren.
- voor het behandelen van bijlage VII-procedures en voor aanvragen voor de goedkeuringen als vooraf goedgekeurde inrichting voor nuttige toepassing van afvalstoffen, zoals ook voorzien in verordening 2024/1157 betreffende de overbrenging van afvalstoffen.

- voor het gebruik van het centraal platform voor de uitwisseling van digitale identificatieformulieren dat OVAM aanbiedt en beheert.

De impact hiervan kan echter nu nog niet kwantitatief worden ingeschat. Het effectief invoeren van bijkomende retributies of de hoogte ervan moet nog verder bekeken worden en uiteindelijk via uitvoeringsbesluit effectief worden doorgevoerd.

Daarnaast wordt van de scope van retributie gekoppeld aan de opname in een register uitgebreid. Om goed functionerende kwaliteitsborgingsystemen mogelijk te maken, is het immers nodig dat keuringsinstellingen op een onafhankelijke wijze de werking, bedrijfsprocessen en behaalde resultaten van bepaalde actoren in de afvalketen kunnen doorlichten. Om die onafhankelijkheid te waarborgen, wordt de mogelijkheid gecreëerd voor de Vlaamse Regering om de keuringsinstellingen te financieren via een systeem van retributies.

Er is geen *bestuurlijke impact* op de lokale en provinciale besturen en op Brussel.

Implementatie

De inwerkingtreding van de artikelen die invulling geven aan de implementatie van Verordening (EU) 2024/1157 betreffende de overbrenging (import en export) van afvalstoffen is 21 mei 2026, in lijn met de inwerkingtreding van deze verordening.

De inwerkingtreding van de artikelen die invulling geven aan de implementatie van Richtlijn (EU) 2024/1275 betreffende de energieprestatie van gebouwen zal bepaald worden via besluit van de Vlaamse regering, gezien wijzigingen aan het Energiedecreet nodig zijn om deze bepalingen in werking te kunnen laten treden.

De overige wijzigingsbepalingen zullen onmiddellijk in werking treden.

C. Totstandkomingsprocedure

Dit is een initiatief van de Vlaamse Regering op voorstel van de Vlaamse Minister van Omgeving en Landbouw.

Het wetgevingstechnisch en taalkundig advies nr. 2025-286-D werd afgeleverd op 5 augustus 2025.

Het advies van de Inspectie van Financiën KS/2025002926 afgeleverd op 19 augustus 2025. Het begrotingsakkoord werd afgeleverd op (datum);

Het voorontwerp van decreet werd voor de 1^e keer principieel goedgekeurd op (datum)

De Vlaamse toezichtcommissie voor de verwerking van persoonsgegevens heeft advies nr. # gegeven op (datum).

De Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen heeft advies gegeven op (datum).
De Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen heeft advies gegeven op (datum).

Het voorontwerp van decreet werd voor de tweede keer principieel goedgekeurd door de Vlaamse regering op (datum) en voor advies voorgelegd aan de Raad van State.

De Raad van State heeft advies nr. # gegeven op (datum), met toepassing van artikel 84, §1, eerste lid, 2°, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973.

D. Bevoegdheid van de Vlaamse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest

Deze wijzigingen betreffen een gewestaangelegenheid.

II. Toelichting bij de artikelen

Artikel 1.

Dit artikel behoeft geen toelichting

Artikel 2.

Wijziging aan §1, punt 1° en toevoeging aan §2, punt 27° tem 31°

In het DABM wordt de bevoegdheid van OVAM uitgebreid met het ontwikkelen van instrumenten en het uitwerken van maatregelen voor de bevordering van het zuinige gebruik van materialen, het verlagen van de milieu-impact door materiaalgebruik en het zo veel mogelijk sluiten van kringlopen. Dit creëert de rechtsgrond voor OVAM om artikel 7.2 en 7.5 uit de Richtlijn (EU) 2024/1275 betreffende de energieprestatie van gebouwen (herziening) gedeeltelijk om te zetten. Richtlijn 2024/1275 legt gefaseerd een berekening en begrenzing van de levenscyclus-impact van de indicator Global Warming Potential (LC-GWP) op. Door deze decreetsaanpassing wordt OVAM gemachtigd om daartoe instrumenten en maatregelen te ontwikkelen om de milieu-impact door materiaalgebruik te verlagen. Richtlijn (EU) 2024/1275 moet omgezet worden tegen 29 mei 2026.

Toevoeging aan §1, punt 8° en toevoeging aan §2, punt 24°

De goedkeuring van het ISA UPV/Zwerfvuil heeft tot gevolg dat OVAM over eigen middelen zal beschikken voor het voeren van een zwerfvuilbeleid. In praktijk gaat het over de taken die momenteel reeds door Mooimakers worden uitgevoerd in uitvoering van het 6-pijlerbeleid voor zwerfvuil, gefinancierd vanuit de verpakkingen- en de tabakssector. Mooimakers is op dit moment nog een vrijwillig initiatief tegen zwerfvuil en sluikestort, opgezet door OVAM, Fost Plus en VVSG. Mooimakers voert onderzoek, stimuleert kennisuitwisseling en educatie, organiseert campagnes, ondersteunt op een proactieve manier alle actoren die zich engageren in de strijd tegen zwerfvuil en zet zelf aanstekelijke acties op. Deze taken worden verdergezet maar worden nu wettelijk verankerd binnen OVAM.

Toevoeging aan §1, punt 8° en toevoeging aan §2, punt 25 en 26°

Met de goedkeuring van het ISA UPV en Zwerfvuil wordt OVAM aangeduid als de instelling die voor het Vlaamse Gewest de verdeling organiseert tussen de diverse overheidsinstanties van de ontvangsten van de heffing bedoeld in artikel 22 en artikel 27 van het Samenwerkingsakkoord betreffende het kader voor de uitgebreide producentenverantwoordelijkheid voor bepaalde afvalstromen en voor zwerfvuil, en in artikel 7, § 3, en artikel 13, §1, punt 14° van het samenwerkingsakkoord van 4 november 2008 betreffende de preventie en het beheer van verpakkingenafval (gewijzigd door artikel 36 van het Samenwerkingsakkoord betreffende het kader voor de uitgebreide producentenverantwoordelijkheid voor bepaalde afvalstromen en voor zwerfvuil). Deze taak wordt nu wettelijk verankerd. Hetzelfde geldt voor de administratieve geldboete, vermeld in artikel 27, §3 van ISA UPV en Zwerfvuil en artikel 13, §1, punt 14° van het ISA Verpakkingen.

Daarnaast is OVAM ook de begunstigde van de ontvangsten van de heffing vermeld in de artikelen 8, 9, §10, 13 en 14 van het Samenwerkingsakkoord betreffende het kader voor de uitgebreide producentenverantwoordelijkheid voor bepaalde afvalstromen en artikel 7, §4 en artikel 14bis, §1 van het Samenwerkingsakkoord

van 4 november 2008 betreffende de preventie en het beheer van verpakkingsafval, zoals toegevoegd bij artikel 18 van het Samenwerkingsakkoord betreffende het kader voor de uitgebreide producentenverantwoordelijkheid voor bepaalde afvalstromen en voor zwerfvuil. OVAM zal deze aanwenden overeenkomstig de mogelijkheden tot besteding vermeld in het Samenwerkingsakkoord.

Het Samenwerkingsakkoord betreffende het kader voor de uitgebreide producentenverantwoordelijkheid voor bepaalde afvalstromen werd op 25 november 2025 definitief goedgekeurd door de Vlaamse regering.

§2, punt 23°

Er wordt een punt 23° toegevoegd waarin verduidelijkt wordt dat OVAM de taken als bevoegde autoriteit op zich neemt zoals opgenomen in hoofdstuk VIII van de Verordening 2023/1542 van het Europees Parlement en de Raad van 12 juli 2023 inzake batterijen en afgedankte batterijen met betrekking tot het beheer van afgedankte batterijen (uitgebreide producentenverantwoordelijkheid).

§2, punt 27°-31°

Punten 27° tem 31° hebben tot doel de taken van OVAM uit te breiden met de taken die nodig zijn in het kader van de gedeeltelijke omzetting van Richtlijn (EU) 2024/1275. Dit betreft:

- het ontwikkelen van rekenmethodieken en instrumenten om de milieu-impact van bouwwerken en producten over hun gehele levenscyclus te meten, en de resultaten te bewaren, te beoordelen en die rekenmethodes en instrumenten bij te sturen.
- het afleveren van materiaalprestatiecertificaten (MPC's) voor bouwwerken waarvan de milieu-impact verplicht is doorerekend, naar analogie met de energieprestatiecertificaten (EPC's).
- het opzetten van een databank om de resultaten van de doorrekeningen van de milieu-impact van bouwwerken en andere relevante parameters te verzamelen en te beheren.
- Het erkennen van certificatie-instellingen voor materiaalprestatiedeskundigen, die op hun beurt de materiaalprestatiedeskundigen zullen erkennen. OVAM krijgt de bevoegdheid om aanvragen te behandelen en de erkenning te verlenen, te schorsen en op te heffen. Ook kan OVAM een organisatie aanduiden om de taken van een certificatie-instelling over te nemen, bijvoorbeeld in geval een certificatie-instelling besluit zijn activiteiten stop te zetten, of wanneer er zich geen kandidaat-certificatie-instellingen aanbieden.

Artikel 3.

De referentie naar EVOA in bijlage IV van het DABM is door de herziening van de verordening niet meer correct. De juiste titel wordt hier ingevoegd.

Artikel 4. (artikel 2)

Het Materialendecreet voorziet in de gedeeltelijke omzetting van Richtlijn 2024/1275 betreffende de energieprestatie van gebouwen. In Richtlijn 2024/1275 wordt onder andere gefaseerd een berekening en begrenzing van de levenscyclus-impact van de indicator Global Warming Potential (LC-GWP) gevraagd.

Artikel 5. (artikel 3)

1° Punt 1° van artikel 3, §1 werd bij decreet van 9 mei 2024 gewijzigd met het oog op de afstemming van het Materialendecreet met het besluit van de Vlaamse Regering van 14 juli 2023 houdende reglementering inzake de kwaliteit en de productie, de levering en het gebruik van teruggewonnen water. Daarnaast werd uitwisseling van gezuiverd afvalwater tussen bedrijven voor hergebruik uitgesloten

van de definitie van afvalstof, en werd ongezuiverd afvalwater dat tussen zusterbedrijven werd vervoerd met oog op de zuivering ervan niet meer als afvalstof beschouwd. Bij deze wijziging werd het oorspronkelijke punt c) - dat het al dan niet verontreinigd afvalwater dat wordt geloosd, niet als een afvalstof beschouwt - per vergissing geschrapt. Ook de zuivering van afvalwater ter plaatse wordt niet als een afvalstoffenverwerking beschouwd door punt c) en werd eveneens per vergissing geschrapt. Het is noodzakelijk om deze volledige uitzondering terug op te nemen om het statuut van geloosd afvalwater als niet-afvalstof te herbevestigen. Dit wordt opnieuw in de tekst ingevoegd onder een nieuw punt j).

Er wordt ook een nieuw punt k) toegevoegd aan artikel 3, dat het gebruik of het in de bodem brengen van bemalingswater uitsluit van het toepassingsgebied van het Materialendecreet. Op 21 juni 2024 werd de Grondwatertrein (wijziging Vlarem) definitief goedgekeurd door de Vlaamse Regering. Dit wijzigingsbesluit heeft als doel het beheer van het grondwater te verbeteren. Het is een grondige herziening van de VLAREM-wetgeving in verband met grondwaterwinningen, bemalingen, drainages, geothermie, circulair watergebruik,... Bemalingswater wordt in artikel 1.1.2. van Vlarem II gedefinieerd als : "opgepompt grond- en bodemwater bij een bemaling". De eventuele risico's verbonden aan het verontreinigd zijn van bemalingswater die zich kunnen voordoen worden reeds als volgt opgevangen: Bij een bemaling moet het bemalingswater worden toegepast volgens de bemalingscascade, wat inhoudt dat het netto opgepompt volume in eerste stap moet worden beperkt (onder andere door het terug in de grond brengen van het bemalingswater), in tweede stap mag het nuttig gebruikt worden, en in de laatste stap wordt het geloosd (in eerste instantie op oppervlaktewater in een kunstmatige afvoerweg voor hemelwater of in het gedeelte van de gescheiden riolering dat bestemd is voor de afvoer van hemelwater, en indien dit niet mogelijk is op de openbare riolering). Dit geldt zowel voor tijdelijke als permanente bemalingen. Voor het nuttig gebruik van bemalingswater is voorzien dat dit tot maximaal 5.000 m³ per jaar inbegrepen is in de aktenaam of vergunning voor de bemaling. Hierbij moet voldaan zijn aan de sectorale voorwaarden die in titel II van het VLAREM hierover zijn opgenomen.

2° Dit betreft een technische aanvulling. Een materiaal kan ook op basis van voorkennis en een visueel en/of auditief onderzoek beoordeeld worden als asbestverdacht. Bij het aantikken van het materiaal kan het geluid indicatief zijn voor het soort matrix waaruit het materiaal bestaat en kan de asbestdeskundige dit op basis van zijn materialenkennis linken aan een asbestverdacht dan wel niet-asbestverdacht materiaal.

3° Het Materialendecreet stelt dat afvalstoffen ofwel huishoudelijke afvalstoffen ofwel bedrijfsafvalstoffen zijn (artikel 22). De huidige definitie van bedrijfsafvalstoffen is te beperkend. Op basis van een letterlijke interpretatie van de definitie van bedrijfsafvalstoffen kan worden geargumenteed dat bepaalde afvalstoffen noch huishoudelijk afval noch bedrijfsafval zijn. Het gaat vooral over afvalstoffen die in de feiten overduidelijk bedrijfsafval zijn, maar waarbij dit op basis van de definities juridisch betwist zou kunnen worden. De definitie van bedrijfsafval spreekt uitsluitend over afval van "industriële, ambachtelijke of wetenschappelijke" activiteiten. Er zijn heel wat activiteiten van bedrijven die daar moeilijk onder te brengen zijn; bijvoorbeeld afval van dienstverlenende bedrijven, afval in publieke ruimtes (bijv. onbemande tankstations, snelwegparkings, bus- en treinstations ...) wanneer niet gelijkgesteld met huishoudelijke afvalstoffen, afval van verenigingen, etc.

In het Lokaal Materialenplan (LMP) worden wel verschillende sectoren benoemd in de paragrafen en acties rond bedrijfsafval, waardoor men kan argumenteren dat het afval van deze sectoren op die manier door de Vlaamse Regering de facto gelijkgesteld wordt aan bedrijfsafval. Maar dit is erg impliciet en er zijn ook heel wat sectoren die niet in het LMP vermeld staan. Er is dus discussie mogelijk.

Bovendien kan het afval van deze bedrijven en organisaties ook zeker niet onder de definitie van huishoudelijk afval worden geplaatst, want het is duidelijk ook niet afkomstig van de "normale werking van een particuliere huishouding". We merken dus dat er een juridisch vacuüm is.

4° We voegen een nieuwe definitie toe in artikel 3 van het materialendecreet om te verwijzen naar verordening (EU) 2024/1157 van het Europees Parlement en de Raad van 11 april 2024 betreffende de overbrenging van afvalstoffen, tot wijziging van de Verordeningen (EU) nr. 1257/2013 en (EU) 2020/1056 en tot intrekking van Verordening (EG) nr. 1013/2006. Deze definitie kunnen we toepassen in de verdere artikels van het Materialendecreet en in het VLAREMA.

5° Dit betreft een semantische wijziging en aanvulling om te aligneren op de termen gebruikt door asbestdeskundigen in de rapportage via de databank asbestinventarisatie.

6° We voegen een nieuwe bepaling toe in artikel 3 van het materialendecreet. Die geeft invulling aan de alternatieve rapportagevorm voor openbare, technische toegankelijke constructies met risicobouwjaar en toegankelijke constructies met risicobouwjaar met gevoelig karakter. Omwille van de aard van het gebruik en de constructietechnische kenmerken is de klassieke rapportage van een asbestinventarisatetest niet geschikt. Het aangepaste asbestinventarisatetest wordt eveneens door OVAM afgeleverd na een correcte ingave van een aangepaste rapportage van de asbestinventarisgegevens. De asbestinventaris wordt eveneens door een gecertificeerd asbestdeskundige inventarisatie opgemaakt. Deze aangepaste rapportage focust op de essentiële gegevens die OVAM nodig heeft om de asbestveilige toestand van de constructies te kunnen monitoren. De eigenaar en beheerder van deze constructies beheren zelf de eventuele ruimere asbestinventarisgegevens.

7° We voegen een definitie toe over een toegankelijke constructie met risicobouwjaar met gevoelig karakter. Bij de opmaak van een asbestinventaris heeft de asbestdeskundige vrije toegang nodig tot alle constructiedelen en wordt veelvuldig beeldmateriaal verzameld en plannen opgemaakt of gebruikt. De definitie benoemt limitatief toegankelijke constructies met risicobouwjaar die in aard van gebruik onderhevig zijn aan specifieke veiligheidsvoorschriften waardoor een normale uitvoering en rapportage van een asbestinventaris niet mogelijk is. De afbakening is beperkt tot sites gebruikt voor penitentiaire, nucleaire of militaire doeleinden.

8° Dit betreft een tekstuele verduidelijking die de rechtsgronden verder verheldert. Het criterium erfgoedkenmerken wordt geschrapt.

9° Het invoeren van deze definitie zorgt voor een duidelijkere rechtsgrond om te bepalen wat verstaan wordt onder een geldig asbestinventarisatetest. Die definitie betreft een asbestinventarisatetest, een asbestinventarisatetest gemene delen, een asbestinventarisatetest gemeenschappelijk gebruikte delen, en een aangepast asbestinventarisatetest.

10° Dit betreft een tekstuele verduidelijking.

11° Dit betreft technische verduidelijking.

12° Dit betreft een technische aanvulling die de rechtsgronden verder verheldert voor het beheer van de toegevoegde materialen.

13° Deze nieuwe paragraaf voegt de definities in die noodzakelijk zijn voor een goede uitvoering van artikel 7.2, betreffende de omzetting van Richtlijn 2024/1275. In Richtlijn 2024/1275 wordt onder andere gefaseerd een berekening

en begrenzing van de levenscyclus-impact van de indicator Global Warming Potential (LC-GWP) gevraagd. Voor een aantal van de definities die gelijkaardig zijn binnen aan deze bij energiestatistiekberekeningen wordt aangesloten bij de definities uit het energiedecreet maar met de nodige aanpassingen richting materiaalprestaties (o.a. aangifteplichtige, materiaalprestatie-aangifte, materiaalprestatiecertificaat, enz). De berekening van de materiaalprestatie omvat de verplichte LC-GWP indicator die gevraagd wordt in de Richtlijn 2024/1275.

Artikel 6. *(artikel 7)*

Dit betreft een tekstuele verduidelijking waarbij onderscheid gemaakt wordt tussen materialen en afvalstoffen zijn.

Artikel 7. *(artikel 13)*

Voor wat betreft §1 wordt de algemene registerplicht voor meldingsplichtige verwerkers afgeschaft. In de plaats wordt de Vlaamse Regering de mogelijkheid geboden meer algemeen actoren te verplichten zich te laten registreren bij OVAM. Een registerplicht is belangrijk om bepaalde voorwaarden beter te kunnen afdwingen bij bepaalde specifieke actoren. Momenteel is dergelijke registratieplicht enkel bestaande voor inzamelaars, handelaars, makelaars en voor vervoerders van afvalstoffen. Het is belangrijk dit ook mogelijk te maken voor bijvoorbeeld verwerkers van bepaalde specifieke afvalstoffen in functie van kwaliteitsborgingsystemen. Momenteel wordt bijvoorbeeld gewerkt aan een kwaliteitsborgingssysteem voor onder meer ook verwerkers van residustromen (restafval en gemengd bouw- en sloopafval). Een negatieve keuring of niet laten keuren moet dan kunnen leiden tot een schorsing van de registratie (en dus van de activiteiten). Belangrijk is om te vermelden dat informatie uit vergunningen onvoldoende is. De rubrieken uit vergunningen zijn namelijk weinig stroomspecifiek. Bovendien worden soms nieuwe afvalstromen gedefinieerd, waar oudere vergunningen niet op zijn aangepast. Een algemene registerplicht voor alle verwerkers die meldingsplichtig zijn, zoals nu vermeld in het decreet, is dus niet zinvol (en in de praktijk ook nooit ingevoerd). Een delegatie naar de regering om specifieke actoren zich te laten registreren is wel nuttig en belangrijk.

Ook wat betreft §2 is de concrete aanleiding de intentie om op termijn te evolueren naar het invoeren van een kwaliteitsborgingssysteem voor het verwerken van residustromen (bedrijfsrestafval en gemengd bouw- en sloopafval). Dit verklaart de heel expliciete toevoeging inzake kwaliteitsborging in punt 4 van het eerste lid en in het tweede lid. Meer algemeen is er evenwel een betere rechtsgrond nodig om voorwaarden op te leggen aan verwerkers van afvalstoffen. Artikel 13 §2 vermeldt tot nog toe enkel voorwaarden aan vervoerders, inzamelaars, handelaars en makelaars. Om vandaag in het VLAREMA voorwaarden op te leggen aan verwerkers moet er steeds gezocht worden naar specifieke rechtsgronden. Een meer algemene kapstok is logisch. Belangrijk is dat het hier niet gaat over voorwaarden die gerelateerd zijn aan hinderaspecten of andere zaken die reeds via de omgevingsvergunning (VLAREM II) zijn geregeld. Het gaat over voorwaarden gerelateerd aan artikel 4 van het materialendecreet die typisch in het VLAREMA worden uitgewerkt.

Artikel 8. *(artikel 14)*

Artikel 14 van het Materialendecreet wordt op verschillende punten gewijzigd:

- a) de referentie naar de EVOA-verordening wordt gecorrigeerd naar de nieuwe titel, waarbij we gebruik maken van de nieuwe definitie in artikel 3 (artikel 5 van dit wijzigingsdecreet);
- b) een tweede formele wijziging is de verwijzing naar de bepaling in verordening (EU) 2024/1157 over een borgsom of een gelijkwaardige

- verzekering. Deze bepaling staat nu in artikel 7 in plaats van artikel 6 in verordening 1013/2006;
- c) daarnaast wordt artikel 14 2° geschrapt en verplaatst naar artikel 66 in het materialendecreet. Voor de duidelijkheid kiezen we ervoor om alle bepalingen rond retributies en dossierkosten in het Materialendecreet onder artikel 66 te plaatsen;
 - d) er is nood aan een meer expliciete delegatie aan de Vlaamse Regering om nadere regels vast te stellen voor de goedkeuringen als vooraf goedgekeurde inrichting voor nuttige toepassing van afvalstoffen (PAF) als vermeld in artikel 14 van verordening. VLAREMA bevat al een aantal bepalingen over de PAF's. Voor de duidelijkheid wordt nu een meer expliciete delegatie opgenomen.
 - e) het laatste lid in artikel 14 moet geschrapt worden. De mogelijkheden over het al dan niet beperken van invoer voor nuttige toepassing staan nu in artikel 12 van de verordening (EU) 2024/1157 zelf. Punt e) van dit artikel is analoog aan wat daarover nu in het vierde lid van art 14 van het decreet staat. Omwille van het overschrijfverbod moet dit geschrapt worden in het Materialendecreet.

Artikel 9. (artikel 15)

De goedkeuring van het ISA UPV/Zwerfvuil heeft tot gevolg dat OVAM over eigen middelen zal beschikken voor het voeren van een zwerfvuilbeleid. Deze wijziging maakt het mogelijk dat OVAM/Mooimakers in uitvoering van haar 6-pijlerbeleid voor zwerfvuil ook ondersteunende maatregelen kan nemen richting onderwijsinstellingen en jeugdwerk. Voorbeelden hiervan: sensibiliseringsacties, infrastructuraanpassingen, opruimacties en investeringen in afvalpreventie en -beheer, ...

Artikel 10 en 11. (artikel 17 en 18)

Deze wijzigingen zijn bedoeld om de opmaak van een uitvoeringsplan of preventieprogramma minder zwaar te maken. Een aantal archaïsche bepalingen worden geschrapt, zoals de (fysieke) terinzagelegging bij de gemeenten. Verder wordt verduidelijkt hoe moet worden teruggekoppeld over de inspraakprocedure in het verslag aan de VR. Het is onmogelijk om op elke inspraakreactie afzonderlijk in detail te reageren. Daarom wordt duidelijk ingevoegd dat het verslag over de openbare procedure vooral moet aangeven op welke manier rekening werd gehouden met ingediende opmerkingen en bezwaren.

Artikel 12. (artikel 30)

Sinds 2023 is het verplicht om een digitaal identificatieformulier te gebruiken, afgeleverd door een systeem dat door OVAM werd goedgekeurd. Daarom werd de zinsnede 'al dan niet in elektronische vorm' verwijderd'.

Daarnaast is er nog een louter formele wijziging: de aanpassing van de verwijzing naar de nieuwe verordening (EU) 2024/1157.

Artikel 13. (artikel 33/5)

De toevoeging in het artikel 33/5 eerste lid betreft een technische aanvulling van toepassingen in asbestcement die zich aan de buitenzijde kunnen bevinden.

De toevoeging in het tweede lid voorziet in een uitzondering voor beschermd goed.

De toevoeging in het derde lid is een technische aanvulling om alle vormen van asbestinventarisatietesten te capteren.

De toevoeging in het vierde lid verruimt de mogelijke motiveringen om uitstel te kunnen bekomen op de verplichting. Dit wanneer het realiseren van de verplichting inhoudt dat de hinder of financiële implicaties voor de maatschappij onredelijk of disproportioneel zijn ten opzichte van het realiseren van de verplichting.

Artikel 14. *(artikel 33/6)*

De toevoeging tussen het eerste en het tweede lid in artikel 33/6 voorziet in een uitzondering op de verplichting voor beschermd goed.

De toevoeging in het tweede lid dat het derde lid wordt, verduidelijkt de rechtsgronden voor het formuleren van adviezen over veilig beheer in het inspectieprotocol.

De vervanging van het bestaande derde lid, dat nu het vierde lid wordt, verduidelijkt hoe de realisatie van de verplichting via de respectievelijke vormen van asbestinventarisatetesten kan worden aangetoond.

Artikel 15 *(artikel 33/6/1)*

Het voorstel tot toevoeging van artikel 33/6/1 heeft tot doel om de Vlaamse Regering de mogelijkheid te bieden een verwijderplicht in te voeren voor constructies met grote oppervlaktes asbestcement dak- of gevelbekleding in de buitenschil. Bij publieke constructies bestond al een algemene verwijderplicht voor asbestcementen dak- en gevelbekleding. Deze bepaling voert dit in bepaalde gevallen ook in voor niet-publieke, niet-residentiële constructies. Bij stormschade maar vooral bij brand verspreiden asbestdeeltjes zich in de ruime omgeving. Deze incidenten doen zich in Vlaanderen wekelijks voor en vooral bij niet-publieke constructies. Het saneren van het publieke domein en private tuinen kost gemeenten heel veel geld. Uitgaven die ze zelden kunnen recupereren van de eigenaar of beheerder van het bronperceel omdat brandverzekeringen deze gevolgschade nagenoeg nooit dekken. Hoe groter de oppervlakte asbestcement in de buitenschil, hoe groter de potentiële verontreinigingsperimeter in de omgeving en de hoeveelheid aan te saneren asbestresten. De oppervlakte kan een dak- of gevelbekleding individueel omvatten of opgeteld. Als maatstaaf wordt vijfhonderd vierkante meter genomen: indien zowel een dak- als gevelbekleding voorkomt, wordt de opgetelde oppervlakte in rekening genomen.

Er wordt bij deze toevoeging voorzien in een uitzondering voor beschermd goed en in de mogelijkheid voor de Vlaamse Regering om een uitstel te verlenen voor maximaal twee jaar voor bepaalde doelgroepen of categorieën van constructies.

Artikel 16. *(artikel 33/7)*

De aanpassingen in artikel 33/7 betreffen tekstuele aanpassingen die de rechtsgronden verhelderen. Die aanpassing is nodig door de invoering van artikel 33/6/1.

Artikel 17. *(artikel 33/9)*

1° Eerste lid: de wijzigingen in het artikel 33/9 hebben tot doel om voor bepaalde doelgroepen en eigenaars van bepaalde specifieke constructies versneld over een asbestinventarisatetest te beschikken, nl. tegen 2030 ipv 2032. Dit betekent een vervroeging met twee jaar ten opzichte van de bestaande verplichting voor alle constructies met risicobouwjaar tegen 2032. Deze bepaling is van toepassing op gebouwen in gebruik door de kwetsbare doelgroep jeugd en/of gebouwen met federale werkgeversverplichting tot asbestinventarisatie. De vervroegde mijlpaal is daarom logisch en makkelijk te halen, maar ook noodzakelijk om in de periode tot 2032 de aanvragen voor asbestattesten voldoende te spreiden. Dit om een

gezonde marktwerking te kunnen verzekeren. Zonder deze spreiding dreigt een overbevraging van asbestdeskundigen in 2030 en 2031 met risico op een vertraging of stilstand van vastgoedtransacties.

De bepaling voor werkgevers is enkel van toepassing op de bedrijfseigen constructies en niet voor werken uitgevoerd in constructies van derden zoals bijvoorbeeld een renovatie-, onderhouds- of herstellingswerk.

Een onderwijsinstelling is een door de Vlaamse overheid erkend organisatie die onderwijs organiseert: basisonderwijs, inclusief kleuteronderwijs en lager onderwijs, secundair onderwijs, hoger onderwijs. De definitie omvat ook centra voor leerbegeleiding en centra voor deeltijds kunstonderwijs geheel of deels voor jeugd en jongvolwassenen. Deze instellingen kunnen openbaar, gemeenschapsonderwijs of vrij onderwijs zijn.

Hoofdzakelijk gebruikt door jeugd- en jongvolwassenen tot 25 jaar in een context van recreatieve activiteiten georganiseerd door jeugd- of sportverenigingen, inclusief vakantiekampen of speelpleinwerking.

Tweede lid: de toevoeging bepaalt dat de eigenaars van de constructies die moeten beschikken over een aangepast asbestinventarisatetest hierover moeten beschikken tegen dezelfde deadline als de eigenaars van andere constructies.

2° De aanpassingen betreffen louter tekstuele aanpassingen die de rechtsgronden verhelderen.

3° De aanpassingen betreffen enerzijds tekstuele aanpassingen die volgen uit de overige wijzigingen in artikel 33/9 en die nodig zijn om de rechtsgronden te verhelderen.

Anderzijds wordt in een toevoeging voorzien dat de Vlaamse Regering voor het bepalen van uitsluiting op de verplichtingen nadere regels kan vaststellen en in toevoeging die maatschappelijk impact meeneemt als mogelijke motivering voor het bekomen van uitstel. Dit wanneer het realiseren van de verplichting inhoudt dat de hinder of financiële implicaties voor de maatschappij onredelijk of disproportioneel zijn ten opzichte van het realiseren van de verplichting.

4° De aanpassingen betreffen tekstuele aanpassingen die volgen uit de overige wijzigingen in artikel 33/9 en die nodig zijn om de rechtsgronden te verhelderen.

Eerste lid: De vervanging van paragraaf 2 verduidelijkt het moment waarop huurders over een asbestinventarisatetest moeten beschikken.

Tweede lid: De toevoeging voorziet vanaf 2030 in de vervroegde plicht voor huurders om over een asbestatetest te beschikken bij het afsluiten van een huurovereenkomst. Deze bepaling treft enkel nieuwe huurovereenkomsten na 2030 en houdt zo rekening met huurders die energierenovatie willen uitvoeren. De verplichting is enkel van toepassing voor woningen bestemd als hoofdverblijfplaats voor de huurder.

Artikel 18. *(artikel 33/10)*

1° De wijzigingen in artikel 33/10 beogen de invoering van een rechtsgrond voor:

- het uitvoeren van een aangepaste asbestinventaris;
- het afsluiten van een opdrachtovereenkomst en het formuleren van een meer expliciete delegatie aan de Vlaamse Regering om de inhoud van de opdrachtovereenkomst verder te bepalen.

2° en 3° De toevoegingen verhelderen enerzijds de rechtsgronden inzake de aangepaste asbestinventaris en anderzijds de inhoud van een asbestinventarisatetest.

4° De toevoegingen verhelderen de rechtsgronden inzake de aangepaste asbestinventaris

5° De nieuwe bepalingen omkaderen de verplichting voor de eigenaar om bij het opstellen van de asbestinventaris de asbestdeskundige alle gevraagde en beschikbare informatie te bezorgen die relevant is voor het uitvoeren van een kwaliteitsvolle asbestinventarisatie. Op die manier kan de asbestdeskundige een zo correct mogelijke en volledige asbestinventaris opmaken met het oog op het bekomen van een kwaliteitsvol en volledig asbestinventarisatetest.

6° Deze nieuwe bepaling regelt de mogelijkheid voor de eigenaar om een aanvullend onderzoek te laten uitvoeren door de asbestdeskundige op het ogenblik dat die de opdracht geeft tot het opstellen van de asbestinventaris. Dit onderzoek gaat verder dan de verplichtingen voor een standaard onderzoek en dat in het bijzonder voor:

- het opsporen van niet vast te stellen materialen met destructieve handelingen met het oog op de uitvoering van werken;
- het meer gedetailleerd afperken van het voorkomen van asbesthoudende materialen met het oog op een gerichte asbestverwijdering, bijvoorbeeld bij heterogeen voorkomende asbestmaterialen zoals pleisterwerk of leidingisolatie;
- het onderzoeken van bijkomende materialen of constructies met het oog op het opstellen van een asbestinventaris in het kader van de werkgeversverplichtingen.

7°-10° De aanpassingen betreffen louter tekstuele aanpassingen die de rechtsgronden verhelderen.

Artikel 19 tot en met artikel 23 (*artikelen 33/11, 33/13, 33/14 en 33/15*)

De aanpassingen in artikel 33/11, 33/12, 33/13, 33/14 en 33/15 betreffen louter tekstuele aanpassingen die de rechtsgronden verhelderen.

Artikel 24. (*artikel 33/16*)

1° Deze aanpassing betreft louter een tekstuele verduidelijking.

2° De wijzigingen in het tweede en derde lid verhelderen de rechtsgronden voor de kwaliteitsborging van het certificatiesysteem.

3° en 4° Deze bepalingen omvatten een rechtsgrond om de gegevens voor de certificering van de asbestdeskundigen op te nemen in een certificatieplatform beheerd door OVAM. Deze databank is nodig om de juiste toegangsrechten tot de databank asbestinventarisatie te geven en op te volgen. Het zorgt er ook voor dat de certificatie-instellingen en OVAM op een eenvoudige manier kunnen opvolgen dat de asbestdeskundigen en de certificatie-instellingen op een correcte manier hun taken uitvoeren. Ten slotte kunnen op deze manier de meest essentiële gegevens van de asbestdeskundigen op een eenvoudige manier worden overgedragen als zij zich aansluiten bij een andere certificatie-instelling.

5° ...Deze wijziging volgt uit de wijzigingen in het derde en vijfde lid en voegt toe dat een certificatiereglement niet enkel de certificering van een asbestdeskundige inventarisatie regelt maar ook daarna de kwaliteitsborging en sanctionering van het bekomen certificaat.

Artikel 25 (*artikel 33/17*)

De aanpassingen in artikel 33/17 betreffen louter tekstuele verduidelijkingen.

Artikel 26 (*artikel 33/18*)

De wijzigingen in artikel 33/18 hebben tot doel de taken van asbestdeskundigen in het kader van asbestincidenten verder te verduidelijken.

Artikel 27-28 (nieuwe afdeling 7 Circulair bouwen en verbouwen)

Er wordt in Hoofdstuk 3 van het Materialendecreet een nieuwe afdeling 7 "Circulair bouwen en verbouwen" ingevoegd, met daarin drie onderafdelingen: "7.1 Materiaalprestatie van bouwwerken" (artikel 28-32), "7.2 Materiaalprestatiedatabank" (artikel 33-34) en "7.3 Erkenning van materiaalprestatiedeskundigen en certificatie-instellingen" (artikel 35-36).

De artikelen in deze afdeling en onderafdelingen geven invulling aan artikel 7.2 van richtlijn (EU) 2024/1275 van het Europees Parlement en de Raad van 24 april 2024 betreffende de energieprestatie van gebouwen (herziening), waarin gefaseerd een berekening en begrenzing van de levenscyclus-impact van de indicator Global Warming Potential (LC-GWP) gevraagd wordt.

Artikel 29 (*nieuw artikel 33/19 - verplichte berekening materiaalprestatie*)

Paragraaf 1 legt een berekening van de materiaalprestatie op, waarbij het geheel of een selectie van de 19 milieu-impactindicatoren veroorzaakt door het materiaalgebruik van een bouwwerk wordt doorgerekend. De materiaalprestatie omvat minstens de indicator Aardopwarmingsvermogen (GWP), die op zijn beurt een indicatie geeft van de totale bijdrage van een bouwwerk aan emissies die tot klimaatverandering leiden.

De bouwwerken waarop deze berekening van toepassing zal zijn, zullen worden vastgelegd in het uitvoeringsbesluit Vlarema. In de EPB-richtlijn betreft het in een eerste fase (vanaf 2028) nieuwe gebouwen waarvoor een omgevingsvergunningsaanvraag wordt ingediend en die een bruikbare vloeroppervlakte hebben van meer dan 1000 m². Aangezien de LC-GWP-score zichtbaar moet zijn op het energieprestatiecertificaat, is een bijkomende voorwaarde dat de gebouwen een energieprestatieberekening moeten indienen (met E-peil-eis) waarvoor ook een energieprestatiecertificaat wordt afgeleverd door het VEKA.

Het toepassingsgebied en de inhoud van de berekening van de materiaalprestatie zal afgestemd worden op de voorschriften in een gedelegeerde handeling tot wijziging van bijlage III aan de Richtlijn (EU) 2024/1275. In deze gedelegeerde handeling wordt onder andere de scope van de levenscyclusmodules vastgelegd, alsook de scope van de mee te nemen gebouwonderdelen.

Als rekeninstrument voor de berekening van de materiaalprestatie zal TOTEM, *Tool to Optimise the Total Environmental impact of Materials*, worden gebruikt. De TOTEM-tool is reeds sinds 2018 operationeel, en wordt ontwikkeld door de 3 gewesten van België. Voornaamste reden om TOTEM in te zetten zijn dat het duidelijkheid en uniformiteit biedt aan de sector door alle berekeningen via dezelfde rekentool te laten lopen (ook in de andere gewesten wordt dit zo voorgesteld in hun wetgevend traject). TOTEM biedt ook een robuuste berekening van de materiaalprestatie van gebouwen en biedt potentieel om data uit te wisselen met (de tools van) het VEKA. Daarnaast is dit, gezien de korte omzettingstermijn

en inwerkingtreding van wetgeving in 2028, de meest haalbare optie om op een kwalitatieve manier uit te werken.

Paragraaf 2 voorziet in de mogelijkheid dat er kwaliteitseisen en kwaliteitscontroles aan aannemers betreffende het gebruik en plaatsing van de materialen op de werf, conform de gerapporteerde materialen in de berekening van de materiaalprestatie, kunnen worden opgelegd. Indien dit het geval zou zijn, maakt dit voorwerp uit van het uitvoeringsbesluit Vlarema.

Daarnaast kunnen ook eisen worden bepaald waaraan de personen of organisaties, die de inhoud van de berekening van de materiaalprestatie controleren, moeten voldoen. Deze omvatten zowel plaatsbezoeken als dossiercontroles, om het correct rapporteren van materialen in de materiaalprestatieberekeningen na te gaan.

Paragraaf 3 voorziet verder de rechtsgrond om later, vanaf 2030, eisen te stellen aan het GWP van gebouwen. Deze eisen zullen afgestemd zijn op de routekaart die de lidstaten moeten opmaken voor de LC-GWP-indicator (artikel 7.5 uit richtlijn (EU) 2024/1275). Daarnaast kunnen ook vrijstellingen of afwijkingen op de verplichting van de berekening van de materiaalprestatie worden toegestaan. Hierbij wordt zoveel mogelijk de parallel getrokken met de regelgeving voor energieprestaties van nieuwe gebouwen (Artikel 11.1.4. uit het energiedecreet). Deze vrijstellingen en afwijkingen worden verder bepaald in het VLAREMA.

Artikel 30 (nieuw artikel 33/20 aangifteplichtige)

In paragraaf 1 wordt de houder van de omgevingsvergunning voor stedenbouwkundige handelingen of de meldingsplichtige van de stedenbouwkundige handelingen aangeduid als de aangifteplichtige voor de berekening van de materiaalprestatie. Dit is in parallel met het systeem rond energieprestaties voor gebouwen (energiedecreet: Artikel 11.1.9). De aangifteplichtige is de eindverantwoordelijke die ervoor moet zorgen dat, indien zijn of haar gebouw een berekening van de materiaalprestatie moet hebben, deze daadwerkelijk uitgevoerd en ingediend wordt. Er wordt voorzien dat de Vlaamse Regering nadere regels kan bepalen in geval van vervreemding of overdracht van een bouwwerk, waardoor de nieuwe eigenaar de aangifteplichtige wordt als aan een aantal voorwaarden is voldaan. Deze voorwaarden zullen verder worden bepaald in VLAREMA en zoveel mogelijk afgestemd worden op de regelingen voor energieprestatieberekeningen.

Paragraaf 2 verduidelijkt de situatie indien een promotor-bouwheer betrokken is, de Vlaamse Regering kan hier uitzonderingen op toestaan. Een voorbeeld van zo'n uitzondering hierop zou kunnen zijn dat in de authentieke akte wordt vermeld dat de aangifteplicht wordt overgedragen en aan wie. Deze uitzonderingen worden verder bepaald in VLAREMA.

Artikel 31 (nieuw artikel 33/21 - materiaalprestatiedeskundige)

De eerste paragraaf bepaalt dat de aangifteplichtige verantwoordelijk is voor het aanstellen van een materiaalprestatiedeskundige die de berekening van de materiaalprestatie zal uitvoeren. De materiaalprestatiedeskundige is een onafhankelijke deskundige die gecertificeerd en erkend is door een certificatie-instelling, wat verder toegelicht wordt in artikel 33/24.

De aanstelling van de materiaalprestatiedeskundige moet gebeuren voor aanvang van de werken en handelingen op de werf. Idealiter wordt de materiaalprestatiedeskundige zo snel mogelijk in het ontwerpproces aangesteld, gezien de invloed van de berekening op de materiaalkeuze dan het grootst is.

De materiaalprestatiedeskundige wordt opgevat als een nieuwe rol/functie, die door de EPB-verslaggever of een andere partij in het bouwproces zoals de architect

of de aannemer kan worden ingevuld. De Vlaamse Regering bepaalt de voorwaarden voor de materiaalprestatiedeskundige, bijvoorbeeld diplomavereisten, examen, bijscholingen, voorwaarden voor onafhankelijk handelen, enz. In het VLAREMA zal dit verder uitgewerkt worden.

In paragraaf 2 wordt een regeling uitgewerkt indien de materiaalprestatiedeskundige wijzigt alvorens het volledige traject tot en met de finale aangifte is doorlopen. In het VLAREMA zal deze regeling verder uitgewerkt worden.

Artikel 32 *(nieuw artikel 33/22 - taken materiaalprestatiedeskundige)*

In paragraaf 1 worden de drie belangrijkste taken van de materiaalprestatiedeskundige gedefinieerd, zijnde het samenstellen van het technisch materiaalprestatiedossier, het opmaken van de materiaalprestatie-startverklaring en het opmaken van de materiaalprestatie-aangifte. Deze zijn gelijkaardig aan de taken van de EPB-verslaggever voor de energieprestatie van gebouwen, die worden gedefinieerd in het energiedecreet. In de volgende paragrafen wordt elke taak meer in detail omschreven.

Paragraaf 2 geeft invulling aan het technisch materiaalprestatiedossier. Dit dossier moet vanaf de aanstelling van de materiaalprestatiedeskundige tot de indiening van de materiaalprestatie-aangifte samengesteld worden uit alle onderbouwende bewijsstukken van de materiaalkeuzes. Het dossier wordt volledig in elektronisch formaat opgemaakt (bestaande uit bijvoorbeeld pdf documenten, foto's, etc.) en bewaard door de materiaalprestatiedeskundige.

In paragraaf 3 wordt het proces van de voorafberekening en materiaalprestatie-startverklaring toegelicht. De voorafberekening van de materiaalprestatie wordt uitgevoerd in het door de Vlaamse Regering bepaalde rekeninstrument uit artikel 33/19. Dit zal gebeuren via TOTEM, Tool to Optimise the Total Environmental impact of Materials, een tool die door de 3 gewesten werd ontwikkeld. Deze voorafberekening mag nog inschattingen of default data bevatten, is indicatief en heeft voornamelijk tot doel om van bij de ontwerpfase de materiaalprestatie mee te nemen in het keuzeproces. Op basis van de materiaalprestatie kan de architect het ontwerp al dan niet nog bijsturen.

De materiaalprestatie-startverklaring, die onder andere de resultaten van de voorafberekening bevat, wordt ingediend bij OVAM voor de werken en handelingen op de werf mogen starten (vandaar ook de term "startverklaring"). Ook dit is een parallel met het proces van de EPB-berekening.

Gezien de sturende rol van de architect in deze fase, wordt ook aan de architect gevraagd de nodige gegevens ivm de materiaalkeuzes te verschaffen aan de andere betrokken partijen, zoals de materiaalprestatiedeskundige, de aangifteplichtige en de aannemer. Indien de materiaalkeuzes nog niet volledig gekend zijn, mag gewerkt worden met inschattingen of defaults.

Op basis van de ingediende materiaalprestatie-startverklaring zal OVAM een indicatief materiaalprestatiecertificaat of MPC afleveren, waarna de werken op de werf mogen starten mits voldaan is aan alle andere voorwaarden buiten dit decreet.

Paragraaf 4 beschrijft het proces van de finale berekening van de materiaalprestatie en de materiaalprestatie-aangifte. De finale berekening van de materiaalprestatie wordt uitgevoerd in het door de Vlaamse Regering bepaalde rekeninstrument (artikel 33/19). Deze vormt de basis voor de materiaalprestatie-aangifte, die wordt opgemaakt door de materiaalprestatiedeskundige conform de uitgevoerde werken.

De materiaalprestatiedeskundige is verantwoordelijk voor het correct rapporteren van de feitelijke toestand van het gebouw in de finale materiaalprestatieberekening en de materiaalprestatie-aangifte. De materiaalprestatiedeskundige baseert zich hiervoor op de aangeleverde bewijsstukken, maar ook vaststellingen na een plaatsbezoek.

De aangifteplichtige is verantwoordelijk voor het aanleveren van de bewijsstukken aan de materiaalprestatiedeskundige en zal deze desgevallend opvragen bij de andere betrokken partijen zoals aannemers en architect. De architect en aannemers stellen deze op eerste verzoek ter beschikking van de aangifteplichtige, zodat deze zijn verantwoordelijkheid kan invullen.

De termijn voor indienen van de aangifte wordt bepaald door de Vlaamse regering, alsook de indieningswijze, en zal later verder uitgewerkt worden in het VLAREMA (zie §8). Waar mogelijk zal dit afgestemd worden op de werkwijze voor de energieprestatieberekening, waarbij de nodige marges mbt het uitwisselen van gegevens tussen beide berekeningen in rekening moeten genomen worden.

Na indienen van de materiaalprestatie-aangifte bij OVAM, levert zij een definitief materiaalprestatiecertificaat af.

Paragraaf 5 bepaalt dat de materiaalprestatiedeskundige verantwoordelijk is voor het doorspelen van het resultaat van de berekening van de materiaalprestatie, die minstens de indicator aardopwarmingsvermogen bevat zoals bepaald in de Gedelegeerde Handeling bij artikel 7.2 van de Richtlijn (EU) 2024/1275, aan de EPB-verslaggever. Het is de bedoeling dat de EPB-verslaggever deze indicator(en) vervolgens mee opneemt op de energieprestatie-startverklaring, de energieprestatie-aangifte en het uiteindelijke energieprestatiecertificaat.

Paragraaf 6 bepaalt de bewaartermijnen van de ingediende documenten, alsook de ondertekenende partijen. De materiaalprestatie-startverklaring moet ondertekend worden door de materiaalprestatiedeskundige, de aangifteplichtige en de architect. Deze laatste is medeverantwoordelijk, gezien deze berekening sterk gelinkt is met de ontwerpfase van het project waarbij de grondvesten voor de materiaalprestatie worden gelegd. De materiaalprestatie-aangifte moet ondertekend worden door de materiaalprestatiedeskundige en aangifteplichtige. De materiaalprestatiedeskundige houdt alle door hem opgestelde documenten en berekeningen gedurende vijf jaar bij en stelt deze op eenvoudig verzoek ter beschikking aan OVAM.

Paragraaf 7 bepaalt dat de aangifteplichtige gedurende tien jaar de materiaalprestatie-aangifte en de bijhorende plannen en bijlagen moet bijhouden. Ook hij stelt deze op eenvoudig verzoek ter beschikking aan OVAM.

In paragrafen 8 en 9 krijgt de Vlaamse Regering de bevoegdheid om de vorm en inhoud van de verschillende berekeningen en dossierstukken, alsook de procedure voor het indienen, te bepalen. Deze processen zullen verder vorm gegeven worden in het VLAREMA en waar mogelijk afgestemd worden op de bestaande processen voor energieprestatieberekeningen.

De Vlaamse Regering kan ook nadere regels opleggen betreffende de opsplitsing of samenvoeging van meerdere materiaalprestatie-aangiftes in één dossier. Dit kan bijvoorbeeld betrekking hebben op een grootschalig project met meerdere projectfasen, waarvoor mogelijks een aparte aangifte kan worden opgemaakt per fase om de opvolging te vereenvoudigen. In het VLAREMA zullen deze afwijkingen en nadere regels verder uitgewerkt en verduidelijkt worden.

Artikel 33-34 *(nieuw artikel 33/23 - oprichting en beheer materiaalprestatiedatabank)*

De eerste paragraaf bepaalt dat OVAM een materiaalprestatiedatabank zal oprichten, naar analogie met de energieprestatiedatabank van het VEKA.

De tweede paragraaf geeft de Vlaamse Regering de delegatie om te bepalen welke gegevens in de materiaalprestatiedatabank worden bijgehouden en via welke processen deze gegevens bekomen zullen worden. Dit zal nog verder uitgewerkt worden in het VLAREMA. Enkele voorbeelden zouden kunnen zijn: de resultaten van de berekening van de materiaalprestatie, de lijst met erkende materiaalprestatiedeskundigen, de ingediende startverklaringen en aangiftes, de dossiernummers die verkregen worden vanuit departement Omgeving (binnenkomende Omgevingsvergunningen) of vanuit het VEKA (selectie van dossiers die EPB-plichtig zijn). De individuele stavingsstukken zullen verder gedetailleerd worden in het VLAREMA.

Enkel de diensten van de Vlaamse Overheid, inspectiediensten en de betrokken vergunningsverlenende overheid hebben toegang tot de gegevens in deze databank, zodat zij hun activiteiten, bijvoorbeeld handhaving, kunnen uitoefenen. De aangifteplichtige zal enkel toegang hebben tot het eigen dossier, net als de materiaalprestatiedeskundige die enkel toegang zal hebben tot zijn eigen dossiers die hij heeft ingediend. Indien de eigenaar van het bouwwerk niet de aangifteplichtige is, zal in het VLAREMA nader bepaald worden tot welk deel van het dossier deze nieuwe eigenaar toegang heeft.

OVAM kan in het kader van statistische of wetenschappelijke onderzoeksdoeleinden geanonimiseerde gegevens uit de databank ter beschikking stellen, eventueel onder de voorwaarden van een Non-Disclosure Agreement. Onder andere overheden wordt begrepen: Waalse, Brusselse, Federale of Europese. OVAM kan een retributie vragen voor het raadplegen van gegevens uit de materiaalprestatiedatabank, zoals bepaald in artikel 66 van het materialendecreet. Daarnaast denken we eraan om, net als het VEKA, op termijn een aantal geaggregeerde en geanonimiseerde datasets ter beschikking te stellen als open data, waardoor het aantal aanvragen voor onderzoeksdoeleinden beperkt kan worden. Dit past ook in de visie van de Vlaamse Overheid omtrent open data.

Ook kan OVAM de data uit de materiaalprestatiedatabank koppelen met andere databanken van overheden, bijvoorbeeld deze van de andere gewesten omtrent materiaalprestaties van gebouwen of de energieprestatiedatabank van het VEKA, om op die manier de materiaalprestaties van gebouwen de kunnen monitoren voor een groter gebied of te kunnen koppelen met de energieprestaties van deze gebouwen. Gezien OVAM optreedt als verwerkingsverantwoordelijke van de persoonsgegevens zal zij de nodige maatregelen nemen om deze te beschermen.

Artikel 35-36 *(nieuw artikel 33/24 - certificering MP deskundigen en erkenning certificatie-instellingen voor MP-deskundigen)*

OVAM zal certificatie-instellingen voor MP-deskundigen erkennen, die op hun beurt instaan voor het opleiden, certificeren, opvolgen, controleren en eventueel schorsen van materiaalprestatiedeskundigen.

De voorwaarden, regels en procedures voor de certificering, kwaliteitsborging en schorsing of opheffing van materiaalprestatiedeskundigen zullen verder uitgewerkt worden in het VLAREMA. Mogelijke voorwaarden zouden kunnen gaan over diploma en opleiding, beroepskennis en -ervaring, en onafhankelijk handelen. Opnieuw zal in belangrijke mate een parallel met de EPB-verslaggever getrokken worden. Het nieuwe profiel "materiaalprestatiedeskundige" kan, maar hoeft niet, opgenomen worden door de EPB-verslaggever. In de praktijk verwachten we dat deze rol voornamelijk door architecten en EPB-verslaggevers zal worden opgenomen.

Ook de voorwaarden voor het gebruik van de erkenning en procedures voor erkenning, schorsing en opheffing van de erkenning van certificatie-instellingen zullen verder uitgewerkt worden in het VLAREMA.

OVAM is van rechtswege gecertificeerd als materiaalprestatiedeskundige, zodat OVAM in zeer uitzonderlijke gevallen, bijvoorbeeld bij niet ontwikkelen van de markt, zelf uitzonderlijk en tijdelijk de rol van materiaalprestatiedeskundige kan opnemen. Maar in de praktijk zal OVAM wellicht weinig tot geen gebruik maken van deze voorziening, het is voornamelijk bedoeld als back-up optie.

Dit systeem met de erkenning van certificatie-instellingen en deskundigen vond inspiratie in het systeem van asbestdeskundigen, dat eerder al door OVAM werd uitgerold en zijn effectiviteit in de praktijk reeds heeft aangetoond. Er zal, net als bij asbestdeskundigen, een certificatiereglement uitgewerkt worden waarin regels en voorwaarden voor het certificeren van materiaalprestatiedeskundigen opgelijst staan. Dit reglement zal gebaseerd zijn op de bepalingen in het VLAREMA en heeft als doel de kwaliteit en betrouwbaarheid van berekeningen van de materiaalprestatie te waarborgen.

Artikel 37. *(artikel 66)*

1° De aanpassing betreft louter een tekstuele verduidelijking. De toevoeging in het eerste lid maakt een onderscheid mogelijk tussen materialen en afvalstoffen.

2° Om goed functionerende kwaliteitsborgingsystemen mogelijk te maken, is het nodig dat keuringsinstellingen op een onafhankelijke wijze de werking, bedrijfsprocessen en behaalde resultaten van bepaalde actoren in de afvalketen kunnen doorlichten. Om die onafhankelijkheid te waarborgen, geeft dit nieuwe artikel de mogelijkheid aan de Vlaamse Regering om de keuringsinstellingen te financieren via een systeem van retributies. Op deze manier wordt vermeden dat de keuringsinstelling rechtstreeks wordt aangesteld door en moet factureren aan de actor die onderworpen is aan de keuring, wat de onafhankelijkheid in het gedrang zou brengen. Bedoeling is dat daarentegen de overheid de kosten op zich neemt om de keuringsinstellingen te betalen en dus ook deze keuringsinstellingen aanstuurt. Deze kost wordt vervolgens gerecupereerd via de bijdrage of retributie. Het betreft enkel de mogelijkheid die gecreëerd wordt. De effectieve doorvoering van een retributie kan in VLAREMA worden bepaald.

3° De aanpassingen betreffen louter tekstuele verduidelijkingen.

4° Het eerste voorstel tot wijziging van artikel 66 gaat om het verplaatsen van de rechtsgrond voor de bestaande retributie voor de kennisgevings-en toezichtsprocedure. Dit stond vermeld in artikel 14 van het materialendecreet, maar we kiezen alle bepalingen rond retributies onder te brengen onder artikel 66. Het vragen van een retributie heeft ook een wetgevende basis in verordening (EU) 2024/1157.

De toevoeging '...en, als nodig, de opdrachtgever...' is gebaseerd op de toevoeging in artikel 30 van verordening (EU) 2024/1157. De toevoeging in de verordening geeft de mogelijkheid om ook een administratieve kost toe te passen voor bijlage VII-documenten, waar die nu enkel bestaat voor kennisgevingen. Om deze mogelijkheid ook een rechtsgrond te geven in de eigen wetgeving, is een toevoeging nodig in het Materialendecreet. Effectief een administratieve dossierkost vragen voor bijlage VII-documenten is voorlopig echter niet de bedoeling gezien de beperkte kosten die vandaag gepaard gaan met deze dossiers.

Het tweede voorstel tot wijziging van artikel 66 van het Materialendecreet beoogt ook de invoering van een rechtsgrond voor het innen van een retributie voor het aanvragen van een statuut tot vooraf goedgekeurde inrichting. Door dit toe te voegen aan artikel 66 van het decreet creëren we de mogelijkheid om een dossierkost te vragen. De zin en haalbaarheid voor een effectieve doorvoering van een retributie voor de aanvragen van een statuut tot vooraf goedgekeurde

inrichting moet nog bekeken worden en dient uiteindelijk bepaald te worden in VLAREMA.

5° Het materialendecreet laat toe dat identificatieformulieren van afvaltransporten in elektronische of digitale vorm afgeleverd worden. Meer dan één digitaal systemen kan deze digitale identificatieformulieren afleveren en wijzigen. Om de doorstroming van de gegevens tussen verschillende systemen vlot te laten verlopen is er interoperabiliteit tussen deze systemen nodig. Die wordt bekomen door gebruik te maken van gestandaardiseerde gegevensformaten en een centraal platform voor de uitwisseling van digitale identificatieformulieren dat OVAM aanbiedt en beheert. Het centrale uitwisselingsplatform heeft als belangrijkste doel om de bedrijven die betrokken zijn bij het afvalbeheer op een gebruiksvriendelijke wijze met elkaar te laten samenwerken en heeft geen rechtstreeks nut voor OVAM. De kost voor het aanbieden en het beheeren van dit platform wordt daarom doorgerekend naar de gebruikers van het platform. Door het aanbieden en beheer van het platform faciliteert OVAM de samenwerking tussen de betrokken bedrijven.

6° Dit punt voorziet een rechtsgrond voor het opleggen van een retributie in ruil voor de dienstverlening van OVAM in het kader van de berekening van de materiaalprestatie van bouwwerken, bijvoorbeeld voor het afleveren van een materiaalprestatiecertificaat (MPC), of voor het consulteren van gegevens uit de materiaalprestatiedatabank, of voor een erkenning als certificatie-instelling. We zien retributies als noodzakelijk om het systeem rond berekening van de materiaalprestatie op een kwalitatieve manier uit te werken en te onderhouden. In het VLAREMA zal het systeem verder uitgewerkt worden.

Artikel 38

Dit artikel regelt de inwerkingtreding van de artikelen die betrekking hebben op Verordening (EU) 2024/1157. Deze Verordening treedt in werking op 21 mei 2026.

Artikel 39

Dit artikel regelt de inwerkingtreding van de artikelen die betrekking hebben op Richtlijn (EU) 2024/1275 betreffende de energieprestatie van gebouwen. Deze Richtlijn treedt in werking op 29 mei 2026. Gezien wijzigingen aan het Energiedecreet nodig zijn om deze bepalingen in werking te kunnen laten treden, wordt gekozen voor een inwerkingtreding die geregeld wordt via besluit VR.

Artikel 40

Dit artikel regelt het inwerkingtreden van artikel 15. Zolang de Vlaamse Regering dit niet bepaalt, treedt het artikel niet in werking.

Brussel, ... (datum).

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Matthias DIEPENDAELE

De Vlaamse minister van Omgeving en Landbouw,

Jo BROUNS

Bijlagen

Concordantietabel A voor omzetting van Richtlijn (EU) 2024/1275 van het Europees Parlement en de Raad van 24 april 2024 betreffende de energieprestatie van gebouwen (herschikking)

Artikel in richtlijn (EU) 2008/98/EG	Artikel in voorliggend ontwerp van decreetswijziging	Artikel in het Materialendecreet in gewijzigde vorm	Toelichting
Art. 7.2	Artikel 27 t.e.m. 36; en artikel 66	nieuwe afdeling 7 Circulair bouwen en verbouwen	De lidstaten zorgen ervoor dat het GWP gedurende de levenscyclus wordt berekend overeenkomstig bijlage III en wordt vermeld op het energieprestatie-certificaat van het gebouw

Concordantietabel B voor omzetting van Richtlijn (EU) 2024/1275 van het Europees Parlement en de Raad van 24 april 2024 betreffende de energieprestatie van gebouwen (herschikking)

Artikel in voorliggend ontwerp van decreetswijziging	Artikel in het Materialendecreet in gewijzigde vorm (*) Indien niet in VLAREMA, dan wordt dit apart vermeld	Artikel in Europese richtlijn 2008/98/EG	Toelichting
Artikel 27 t.e.m. 36; en artikel 66	nieuwe afdeling 7 Circulair bouwen en verbouwen	Artikel 7.2	De lidstaten zorgen ervoor dat het GWP gedurende de levenscyclus wordt berekend overeenkomstig bijlage III en wordt vermeld op het energieprestatie-certificaat van het gebouw